

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 30 november 2007

Mål nr

B 961-07

KLAGANDE

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

MOTPART

RT

Ombud och offentlig försvarare: Advokat TO

SAKEN

Medhjälp till grovt skattebrott

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges deldom den 2 februari 2007 i mål B 2197-06

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom dömer Högsta domstolen RT enligt 2 och 4 §§ skattebrottslagen (1971:69) och 23 kap. 4 § brottsbalken för medhjälp till grovt skattebrott samt bestämmer påföljden, med tillämpning av 34 kap. 1 § första stycket 2 och 3 § andra stycket brottsbalken, till fängelse sex (6) månader.

RT skall betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

För försvaret av RT i Högsta domstolen tillerkänns TO ersättning av allmänna medel med elvatusenåttahundrafyrtioåtta (11 848) kr, varav 10 560 kr för arbete, 1 213 kr för tidsspillan och 75 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 2 370 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen dömer RT för medhjälp till grovt skattebrott och bestämmer påföljden till fängelse.

RT har bestritt ändring.

Riksåklagaren har justerat gärningsbeskrivningen under åtalspunkten 2 så att den fått följande lydelse.

”T har varit företrädare för Romita AB (Romita) med säte i Stockholms kommun under tiden 021025–030715, Jarl Håkan Holm Entreprenad AB (JHH Entreprenad) med säte i Stockholms kommun under tiden 030722–040429, och SVN Contractors AB (SVN Contractors) med säte i Stockholms kommun under tiden 031119–040705. Bolagen har försatts i konkurs.

T har i Stockholm under tiden februari–maj 2003, juli–november 2003 och juni–juli 2004 uppsåtligen och mot ersättning med råd eller dåd främjat Bs och Ks gärningar enligt åtalspunkten 1.1. Ts medverkan har bestått i att han öppnat konton i de bolag som företräts av honom, på kontona mottagit sammanlagt 1 465 049 kr från Bs och Ks bolag Carry AB och därefter i omgångar tagit ut pengarna i kontanter och överlämnat dem till B och K eller ombud för dem.”

DOMSKÄL

RT har vitsordat att han varit företrädare för de av åklagaren angivna bolagen, att han öppnat konton för åtminstone två av bolagen, att det på de tre bolagens konton gjorts insättningar under den tid och med det sammanlagda belopp som åklagaren påstått samt att han i omgångar mot ersättning tagit ut pengarna i kontanter. Han har emellertid förnekat att han överlämnat pengarna till CB eller GK eller till ombud för dem och han har gjort gällande att utredningen inte visar att pengarna återförts till Carry AB. Mottagare har i stället varit personer som enligt RT varit faktiska företrädare för de bolag som formellt företräts av honom. Han har uppgett att han inte vågar namnge mottagarna på grund av att de är kriminella personer som utsatt honom för hot. RT har förnekat att han haft uppsåt att främja skattebrott.

Hovrätten har genom lagakraftvunnen dom såvitt avser CB och GK funnit utrett att till grund för de nu ifrågavarande insättningarna har legat osanna fakturor och att fakturabeloppen använts till s.k. svarta löner i CBs och GKs företag. Med fakturorna som grund har det till Skatteverket lämnats oriktiga uppgifter vilket fått till följd att staten undandragits skatter och avgifter. Det saknas anledning att nu frångå hovrättens bedömning i dessa delar. RT har tagit ut pengarna från kontona och överlämnat dem i kontanter. Även om överlämnandet skett till annan person än CB och GK, får det av utredningen anses framgå att den person som mottagit pengarna har vidarebefordrat dem till CB och GK eller ombud för dem varefter de svarta lönerna, i enlighet med vad hovrätten funnit, har betalats ut. RT har därmed objektivt sett främjat CBs och GKs gärningar.

Frågan är då om RTs uppsåt har omfattat att han genom kontanthanteringens har främjat CBs och GKs som grovt skattebrott bedömda gärningar.

Enligt 23 kap. 4 § tredje stycket brottsbalken skall varje medverkande bedömas efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last. Den medverkande skall uppfylla kravet på uppsåt eller oaktsamhet i förhållande till såväl det som är främjandet som den gärning som är huvudbrottet. Är det fråga om ett uppsåtligt brott fordras att den medverkandes uppsåt täcker det faktum att han främjat gärningen med råd eller dåd. Vidare fordras att den medverkande haft uppsåt till den konkreta gärning som är huvudbrottet. (Brottsbalken En kommentar, s. 23:57 f.; jfr Jareborg, Straffrättens ansvars-
lära, s. 120.)

Det får anses klart att RT haft uppsåt till de faktiska omständigheter som utgjort främjandet. För bifall till åtalet förutsätts därutöver att RT haft uppsåt (insikts- eller likgiltighetsuppsåt) som täcker att huvudbrottet skulle komma till stånd.

Enligt den s.k. täckningsprincipen krävs inte fullständig överensstämmelse mellan en tilltalads föreställning om händelseförloppet och det verkliga förloppet (Jareborg, Allmän kriminalrätt, s. 334). När flera är inblandade i en brottslig verksamhet har inte alltid varje medverkande vetskap om hur brottet närmare går till, och detta kan inte heller krävas för att uppsåtskravet skall vara uppfyllt. I vilken utsträckning täckning måste föreligga kan inte anges generellt utan får bli beroende av vilken gärning som är aktuell. Ett grundläggande krav är dock att det vid uppsåtliga brott fordras att brottsrekvisiten enligt det tillämpliga straffbudet är täckta av uppsåt. När det gäller skattebrott av det slag som målet avser måste uppsåtet således omfatta att det skall lämnas oriktiga uppgifter till Skatteverket varigenom fara uppkommer för att skatt eller avgift undandras det allmänna. Det krävs emellertid inte att uppsåtet omfattar vilka skatter och avgifter som kan påverkas av handlandet eller exakt vilket belopp som riskerar att undandras (prop. 1995/96:170 s. 159). Inte heller bör det i ett fall som det nu aktuella uppställas krav på att uppsåtet täcker sådana omständigheter som i vilket bolag skatteundandragandet sker eller vilka personer som står bakom huvudbrottsligheten.

RT har uppgett att han kände till att de personer som tog emot pengarna sysslade med brottslig verksamhet men att han inte insåg att det gällde skattebrott och inte heller kände till huvudgärningsmännen CB och GK

eller deras bolag. Han har förklarat att han vid tiden för de åtalade gärningarna missbrukade narkotika och därför inte tänkte närmare på vad de omfattande kontantuttagen avsåg.

Det kan inte anses visat att RT haft insikt om att han genom hanteringen av kontanterna medverkade till skattebrott. Hans egna uppgifter och omständigheterna kring gärningen ger emellertid fog för slutsatsen att han insett att det förelåg en avsevärd risk för att kontanthanteringen ingick som ett led i en verksamhet som innebar att oriktiga uppgifter lämnades till Skatteverket med syfte att undandra staten skatter och avgifter. Det är uppenbart att han varit likgiltig inför det förhållandet att hans åtgärder medverkade till ett skatte- och avgiftsundandragande. Det föreligger därför förutsättningar att döma honom för medhjälp till CBs och GKs grova skattebrott.

RT har den 3 augusti 2005 dömts av Svea hovrätt för bl.a. medhjälp till grovt skattebrott till två års fängelse. Han frigavs villkorligt den 24 december 2006 med en återstående strafftid om åtta månader. Prövotiden utgår den 24 december 2007. Den nu aktuella brottsligheten begicks före sistnämnda dom.

Om den som för brott dömts till fängelse har begått annat brott före domen har rätten enligt 34 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken möjlighet att förordna att den tidigare utdömda påföljden skall avse också det andra brottet. Detta får enligt 3 § första stycket ske endast om det är uppenbart att det nya brottet i jämförelse med det förra är med hänsyn till påföljden utan nämnvärd betydelse eller det annars föreligger synnerliga skäl.

Den brottslighet som RT dömdes för genom domen den 3 augusti 2005 var visserligen mera allvarlig än den som nu prövats. Det kan emellertid inte anses vara uppenbart att den nu aktuella brottsligheten i jämförelse med den förra är utan nämnvärd betydelse vad gäller påföljden. Det finns därför inte förutsättningar för att förordna att det tidigare ådömda fängelsestraffet skall avse även den nya brottsligheten. RT skall i stället dömas särskilt till påföljd. Brottsligheten är av sådan art och har så högt straffvärde att annan påföljd än fängelse inte kan komma i fråga. Enligt 34 kap. 3 § andra stycket brottsbalken skall beaktas att straffen tillhoppa inte överstiger vad RT kunnat dömas till för brotten i de båda domarna och det finns också möjlighet att underskrida minimistraffet för den nya brottsligheten.

Högsta domstolen finner att RT för den nu aktuella brottsligheten skall dömas särskilt till en påföljd om sex månaders fängelse.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor, Torgny Håstad,
Ella Nyström (referent), Per Virdesten och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Joanna Gerholm